

УДК 78.04(477)

<https://doi.org/10.31652/3041-1017-PIATE-2025.5.12>**Новосадова А.**

викладач

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

novoanna97@gmail.com

Голиборода В.

здобувачка вищої освіти

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

goliborodavika@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ НЕОФОЛЬКЛОРНОГО СТИЛЮ М. СКОРИКА

Анотація. У статті проаналізовано риси неофольклорного стилю М. Скорика. Визначено, що у творах композитора синтезується фольклорний матеріал із сучасними техніками письма. Серед елементів музичної мови, що визначають неофольклорний стиль М. Скорика визначено поєднання діатоніки та модальності, оркестрових ефектів, що імітують народні інструменти, ритмічні структури, що відповідають народним танцювальним жанрам.

Ключові слова: М. Скорик, неофольклорний стиль, українська музика.

Abstract. The article analyzes the features of the neofolkloric style of M. Skoryk. It is determined that the composer's works synthesize folklore material with modern writing techniques. Among the elements of musical language that define the neofolkloric style of M. Skoryk, the combination of diatonicity and modality, orchestral effects that imitate folk instruments, rhythmic structures that correspond to folk dance genres are identified.

Keywords: M. Skoryk, neofolkloric style, Ukrainian music.

Постановка наукової проблеми. Творчість М. Скорика займає яскраве місце серед плеяди композиторів ХХІ століття. Синтез фольклорних джерел та сучасних композиційних прийомів складає його неповторний стиль. Незважаючи на значний дослідницький інтерес до творчості композитора, особливостей його стилю, залишаються маловивченими особливості трансформації фольклорного матеріалу, що визначають унікальність його композиторської поетики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різним аспектам неофольклорного впливу у творчості українських композиторів присвячені роботи О. Дерев'янченко, А. Іваницького, В. Лісецького, О. Козаренка та ін. Зокрема, у дисертаційному дослідженні О. Козаренка «Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку» розкрито особливості української національної музичної мови. О. Козаренко простежує генезу української національної музичної мови в контексті діалогу культур від

давними до ХХ століття. «Неофольклоризму» в українському музикознавстві отримав назву «нова фольклорна хвиля».

Мета статті – визначити особливості неофольклорного стилю М. Скорика.

Виклад основного матеріалу. М. Скорик – один з найвидатніших представників сучасної української музичної культури. Його музика наповнена автентичним звучанням, мікстом традицій та новацій. Композитор, музикознавець, педагог, громадський діяч, творчість якого є символом української культури. Сьогодні, у час викликів та змін, мистецтво М. Скорика набуває особливого значення. Філософських діалог епох, стилів надихає молоде покоління виконавців та композиторів на досягнення все вищих вершин. «ХХ–ХХІ ст. стали періодом розквіту різноманітних стилів та напрямів професійної музики, глибокої трансформації системи музичного мислення [4, с. 80]. Творчі зрушення спостерігається у всіх сферах творчості. «Усвідомлення митцем світопорядку та свого місця в ньому є одним із найважливіших результатів для реципієнта в процесі художньої комунікації» [6, с. 717].

У творчості М. Скорика відчувається вплив різних стилів. Серед них виділимо неофольклоризм. Він передбачає творче переосмислення, стилізація народних мотивів крізь призму сучасних композиторських засобів. Під поняттям «неофольклоризмом» або «нова фольклорна хвиля» С. Лісецький розуміє «оновлене, осучаснене відношення композитора до фольклору» [3, с. 96]. «Музичні стилі та жанри – історичні явища, які характеризують духовний розвиток тієї чи іншої епохи, її трансформації та еволюційність композиторських пошуків» [5, с. 4].

У своїх творах М. Скорик часто використовував українські народні мелодії, зокрема лемківський та гуцульський музичний фольклор. Типовими є міксолідійський, дорійський лади. Поєднання різних ладів є однією з рис композиторського почерку М. Скорика. Діатоніка у творах композитора наближує до народної інтонації. Модально-діатонічна взаємодія спостерігається у «Гуцульському триптиху». Віртуозна ритмічна організація надає музиці динамізму та яскравості. Часте використання синкопованих ритмів, змішаних метрів, характерних для гуцульської та лемківської музики. Ритмічна організація нагадує різні танці (аркан, козачок). Часте використання змішаного метру відповідає фольклорній ритміці. Синкопи, акценти створюють ефект живого танцювального руху. У композиціях М. Скорик імітує звучання трембіти, сопілки, цимбал. Це досягається шляхом нетрадиційних прийомів гри на музичних інструментах.

Як зауважує С. Лісецький, «до «неофольклоризму» відносять такі твори Скорика: «Проста мелодія», «Народний танець», «Лірник», «Жартівлива п'єса», «Пісня бойка», а також «Три весільні пісні» для голосу з камерним ансамблем, Концерт № 1 для скрипки з оркестром, «Карпатський концерт» для оркестру тощо. Хоча творчий підхід до цих композицій майже однаковий, вибір засобів – різний. У дитячих фортепіанних п'єсах – один, у вокальних творах – другий, а в Концерті № 1 для скрипки – третій. Неповторний авторський стиль відзначає «Карпатський концерт» – один із найяскравіших творів, що демонструє синтез

фольклору та симфонічної музики. Діапазон композиторських пошуків М. Скорика захоплював також музику до кінофільмів, що також належить до неофольклоризму. Зокрема, «Гуцульський триптих» – музика до однойменного фільму, яка стала символом неофольклорного стилю композитора. Мелодика, ритмічна основа цього твору зіткана з інтонацій гуцульського фольклору. Оркестрування відтворює народне звучання.

Концерт № 1 для скрипки з оркестром М. Скорика насичений інтонаційною, ритмічною, ладовою імпровізаційністю, що імітує гру скрипаля. Концерт має тричастинну структуру. Перша частина концерту – «Речитатив» написана у тричастинній нерепризній формі. Її другий розділ побудований на основі моторної теми, третій розділ – речитативно-ліричної. Друга частина Концерту – «Інтермеццо» складають дві теми. Перша – експресивна, наповнена дисонуючи співзвуччями, друга – насичена збільшеними та зменшеними інтервалами. Третя частина – «Токата» – дозволяє провести аналогію викликає з фіналом скрипкового концерту № 2 Б. Бартока. Це можливо за рахунок аналізу рефрену, що написаний у жанрі токати.

Висновки. У творчості М. Скорика неофольклорний стиль постає як органічне поєднання національної традиції з сучасними музичними засобами виразності. Композитор переосмислює інтонаційну, ладову, ритмічну природу народної музики. Неофольклорний стиль М. Скорика не лише відображає глибоку повагу до народної музичної традиції, а й утверджує її як живу, динамічну складову сучасного професійного мистецтва, сприяючи формуванню національної музичної ідентичності в глобалізованому світі.

Список використаних джерел:

1. Дерев'янченко О. Неофольклоризм у музичному мистецтві: статика та динаміка розвитку в першій половині ХХ ст. : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17. 00. 03. Київ, 2005. 19 с.
2. Козаренко О. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку : дис... д-ра мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2001. 398 с.
3. Лісецький С. Стильові тенденції «неокласицизм» і «неофольклоризм» у музиці М. Скорика. *Культура і сучасність*. 2016. № 1. С. 92-97.
4. Новосадов Я. Мікрохроматика: пошукових звукових можливостей у флейтовій музиці. Слобожанські мистецькі студії. 2024. № 1. С. 79-82. DOI <https://doi.org/10.32782/art/2024.1.16>
5. Новосадова А. Жанрово-стильова парадигма як музикознавчо-педагогічна проблема. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. 2024. Вип. 31. С. 3–8. doi: 10.31392/UDU-nc.series14.2024.31.01
6. Vereshchahina-Biliavska, O., Mozgalova, N., Baranovska, I., Moskvichova, Y., & Cherkashyna, O. (2021). ANTHROPOLOGICAL DIMENSIONS OF THE MODERN MUSICAL ART OF EASTERN EUROPE. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*, 4, 716-726. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol4.6331>